

NVE

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår dato: 11.06.2025

Vår ref.: 202511547-3 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE gir tillatelse til midlertidig redusert vannføring fra Nelaug i Arendalsvassdraget i Åmli og Froland kommuner, Agder fylke

Vi viser til søknad av 15.05.2025 fra Arendals Vasdrags Brugseierforening (AVB) der det søkes om midlertidig redusert minstevannføring fra Nelaug. Bakgrunnen for søknaden er lave vannstander i magasinene oppstrøms Nelaug og lite gjenværende snømagasin.

Om søknaden

AVB søker om å redusere minstevannføringen fra Nelaug fra 40 m³/s til 30 m³/s fra juni til ut september 2025. Kravet om minstevannslipp er gitt i manøvreringsreglementet til Arendalsvassdraget, gitt ved kgl.res. 26.06.1992. NVE har tidligere gitt tillatelse til midlertidig redusert vannslipp fra Nelaug i 2010, 2011, 2018 (sak 201837324), 2019 (sak 201903769) og 2022 (sak 202207887).

Bakgrunnen for søknaden er samlet negativ mark-, grunn- og snømagasin, samt tappebegrensninger i Fyresvatn og Nisser. AVB skriver at vårfloppen allerede er kulminert, og at det er ventet lavt tilsig de neste ukene. Nedbørsfeltet til Arendalsvassdraget har mottatt omtrent 80 % av normal nedbørsmengde. Figur 1 viser tilsig, snømagasin og totalressurs i Arendalsvassdraget i 2025 sammenlignet med gjennomsnittet for vassdraget. Figuren viser at tilsiget og snømagasinet i vassdraget i år er under normalen.

Ved å slippe mindre vann fra Nelaug kan de unngå å måtte tappe under fyllingskravene i magasinene oppstrøms Nelaug, samt at de får en forbedret reguleringsevne under de gjeldende forhold.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

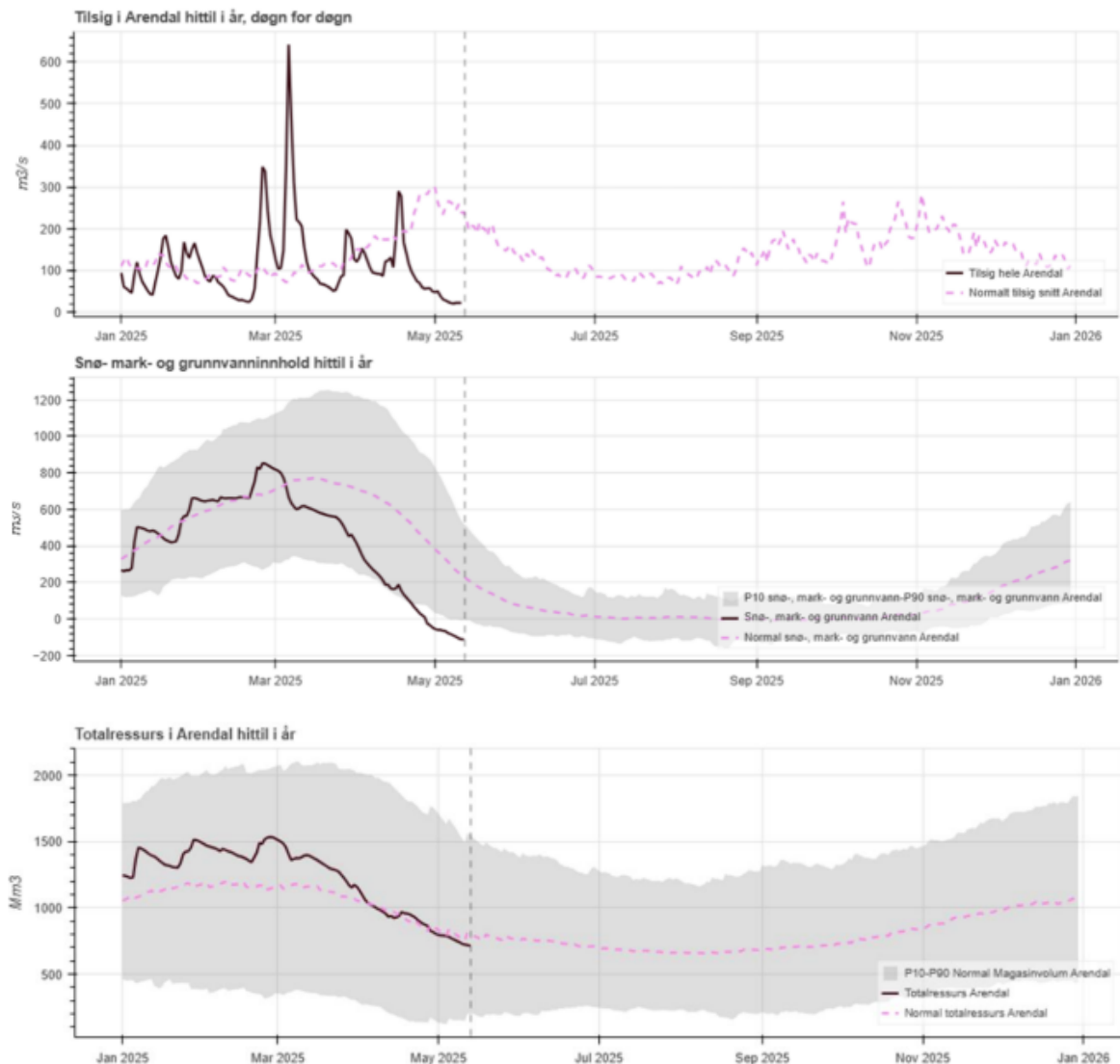
www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Figur 1. Tilsig (øverst), snømagasin (midten) og totalressurs (nederst) i Arendalsvassdraget. Svart linje markerer situasjonen i 2025, mens rosa stiplede linje viser normal tilstand. Hentet fra søknaden.

Høring

I bestemmelsene i manøvreringsreglementet står det at NVE kan redusere vannslippet fra Nelaug ned til 30 m³/s i samråd med Brugseierforeningen og Statsforvalterne i Agder og Vestfold og Telemark. Søknaden ble derfor sendt til Statsforvalterne for innspill, men NVE har ikke mottatt kommentarer fra dem. Vi mottok imidlertid et høringsinnspill fra Nedre Nidelv Elveeierlag.

Nedre Nidelv Elveeierlag (NNE) uttaler i brev datert 05.06.2025 at de er bekymret for konsekvensene av redusert vannføring for laks. NNE mener redusert minstevannslipp vil føre til tørlegging av oppvekstområdet som er etablert ved Espeland, som vil føre til økt dødelighet blant laksunger og smolt. Nedstrøms Espeland vil redusert vannføring kunne tørlegge gyteområder og dermed redusere laksens muligheter for gyting. Redusert vannføring i vassdraget vil også føre til høyere vanntemperaturer, som gir høyere dødelighet hos laks.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVEs vurdering

AVB fikk konsesjon for regulering av Vråvatn, Nisser og Fyresvatn ved kgl. resolusjon 10.09.1912, og fornyet konsesjon ved kgl.res. av 26.06.1992. Ved fornyelsen ble det i manøvreringsreglementet tatt med følgende avsnitt i pkt. 2 om minstevannføring: «I samråd med fylkesmennene i Aust-Agder og Telemark og brugseierforeningen kan NVE i særlige tilfeller: a) Nedsette vannføringen fra Nelaug, men ikke under en nedre grense på 30 m³/s». Hva som er ment med «særlige tilfeller» er omtalt i St.prp. nr. 64 1991-92. I NVEs innstilling i saken, gjengitt i St.prp. nr. 64, heter det at «Nedsettelse av vannføringen til 30 m³/s kan foretas (...) i tørrår når urimelige tap for kraftprodusentene kan oppstå.» Departementet støttet NVEs innstilling om en minstevannføring ut av Nelaug på 40 m³/s så vidt mulig, med de forutsetninger og fravikelsesmuligheter som lå innebygget i forslaget. NVE mener at dagens situasjon med tanke på tilsig og magasinifylling tilfredsstiller kravet til «særlige tilfeller».

AVB skriver at lave fyllingsgrader i magasinene og forventet lavt tilsig vil gjøre det vanskelig å overholde kravet til minstevannføring fra Nelaug, samtidig som magasinene holdes ved pålagte sommervannstander. Dersom vannføringen fra Nelaug ikke reduseres, risikerer AVB å måtte gå ned mot LRV i magasinene Nisser og Fyresvatn, samt at det må tappes fra Napevatn og Nesvatn. Dette er vann som i hovedsak er tenkt til vinterproduksjon.

NVE mottok ingen uttalelse fra Statsforvalterne, men begge uttalte seg i 2022, da AVB søkte om tilsvarende fravik. Da var Statsforvalterne bekymret for hvordan den lave vannføringen ville påvirke laksens gyting og yngel, og mente perioden med redusert vannføring måtte utsettes til midten av juni, når yngelen har forlatt gytegrøpene.

Nedre Nidelv Elveeierlag skriver i sin uttalelse at redusert vannføring fra Nelaug vil ha negative konsekvenser for laks i vassdraget. De mener gyte- og oppvekstområder står i fare for å tørrlegges, og redusert vannføring øker temperaturen i vannet, noe som øker dødeligheten blant laks. I søknaden viser AVB til en rapport utarbeidet av NORCE i 2022 om effektene av lavvannføring på fiskeproduksjon i Nidelva (rapport 495). Ifølge denne rapporten vil redusert vannføring fra Nelaug ha begrensede effekter, og det vil fremdeles være godt med skjul for ungfisk med vannføringer ned mot 30 m³/s. NORCE skriver også at det ikke tyder på at det var lavere innvandring av gytelaks i Nidelva i 2022, selv ved lavere vannføring. Høye temperaturer og lave vannføringer kan øke tilfellene av sykdom blant gytelaksen, men dette ble ikke registrert i 2022. AVB mener det er liten forskjell i påvirkningen på gytegrøper og laksunger når vannføringen reduseres fra 40 m³/s til 30 m³/s.

Rapporten fra NORCE viser at en reduksjon i vannføring fra 49 m³/s til 31 m³/s fører til tørrlegging av ca. 12 % av gyteområdene. NVE mener at dette, sammen med økte vanntemperaturer, kan øke dødeligheten hos laks i vassdraget. AVB skriver imidlertid at årets smoltutvandring startet tidligere enn normalt, og er forventet ferdig mot slutten av mai. Ettersom tiltaket er planlagt fra midten av juni til oktober, mener NVE at årets tidlige utvandring reduserer risikoen for stranding av lakseyngel. Dette er i tråd med uttalelsen fra Statsforvalterne i 2022, som mente reduksjonen i vannføring måtte utsettes til etter at yngelen har forlatt gytegrøpene. Gyting foregår hovedsakelig i november, og NVE kan derfor ikke se at tiltaket vil gå ut over laksens muligheter for gyting. Vi mener videre at funnene fra 2022 viser at redusert vannføring har begrensede konsekvenser for laks i Nidelva.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

AVB skriver at de ikke er kjent med andre konsekvenser ved den reduserte vannføringen i 2022. Redusert minstevannføring fra Nelaug vil gjøre det lettere å overholde kravene til sommervannstand i magasinene. I 2022 uttalte Statsforvalteren i Vestfold og Telemark at de var opptatt av å opprettholde magasinfyllingen i Nisser av hensyn til turistbåter. NVE mener dette tas hensyn til, dersom det gis tillatelse til redusert minstevannslipp fra Nelaug.

NVE mener at den omsøkte reduksjonen i minstevannføringen vil bidra til å dempe nedgangen i magasinbeholdningen i Arendalsvassdraget, slik at konsesjonspålagte sommervannstander kan overholdes. Selv om tiltaket etter Nedre Nidelv Elveeierlag sitt syn kan gi noen negative effekter for laks, mener NVE at de ikke vil være av en spesielt omfattende eller varig karakter. NVE forutsetter at vannstandsreduksjon foretas gradvis. Ved å ta slike hensyn kan ikke NVE se at en redusert minstevannføring ut av Nelaug er til skade for noen kjente allmenne interesser. Det er tidligere gitt tillatelse til lignende avvik uten at NVE er kjent med at dette har medført negative konsekvenser av betydning for laks eller andre allmenne interesser.

NVE mener at vurderingene er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven som skal ivaretas når vedtak treffes, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12. NVE vil i den forbindelse påpeke at tiltaket er midlertidig og er et tiltak som er hjemlet i manøvreringsreglementet. NVE kan heller ikke se at tiltaket er i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Konklusjon

NVE gir Arendals Vasdrags Brugseierforening tillatelse til å redusere minstevannføringen fra Nelaug ned til 30 m³/s i perioden 15.06.2025 til 01.10.2025. Reduksjonen skal skje gradvis. Tillatelsen er gitt i medhold av gjeldene manøvreringsreglement fastsatt ved kgl.res. 26.6.1992.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- Minstevannføringen tilbakeføres til normalen på 40 m³/s når forholdene tilsier at det er mulig.
- Alle vannstandsendringer skal skje gradvis.
- Arendals Vasdrags Brugseierforening skal overvåke situasjonen for laksen på de mest utsatte områdene.
- Arendals Vasdrags Brugseierforening må varsle berørte parter og informere om tiltaket på relevante nettsider.
- NVE forutsetter at Arendals Vasdrags Brugseierforening ordner forholdet til private interesser som eventuelt måtte bli berørt av tiltaket.
- Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelsene gitt i loven eller i medhold av loven, plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden. NVE kan fastsette tvangsmulkt ved overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre bestemmelser med hjemmel i lov.

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Mulighet til å klage

Vedtaket kan klages på, se opplysninger om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Tord Solvang
fagleder

Marianne Angård
førstekonsulent

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

ARENDALS VASDRAGS BRUGSEIERFORENING

Kopimottakerliste:

STATSFORVALTEREN I AGDER
STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMARK
AGDER FYLKESKOMMUNE
NEDRE NIDELV ELVEEIERLAG BA

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan.</p> <p>Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p>

NVE

Norges vassdrags-
og energidirektorat

NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.